

Ἀλλὰ καὶ περὶ ἰατρικῆς χρήσεως τοῦ ἰχθύος τούτου κατὰ διαφόρων νοσημάτων πολλά πολλοῦ λόγου ἄξια καὶ ἀρχαῖοι καὶ νεώτεροι ἔγραψαν. Ἐκ τῶν πρώτων ὁ Γαληνὸς λέγει· «Καὶ τὴν Νάρκην δ' ὅλην, λέγω δὲ δηλονότι τὸ θαλάττιον ζῶον, ἔγραψαν ἔνιοι κεφαλαλγίας ἰσθαι προσφερομένην τῇ κεφαλῇ, καὶ τὴν ἐξεστραμμένην ἔδραν ἐντρέπειν· ἀλλ' ἐγὼ πειραθεὶς ἀμφοῖν, οὐδέτερον ἐργαζομένην εὑρον. Ἐνοήσας οὖν αὐτὴν ἔτι ζῶσαν προστιθέναι τινὶ κεφαλῇ ὀδυνομένῳ (δύνασθαι γὰρ ἀνώδυνον εἶναι φάρμακον ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ὅσα ναρκῶ τὴν αἰσθήσιν) εὑρον αὐτὴν οὕτως ἔχειν. Οἶομαι δὲ καὶ τὸν πρῶτον χρησάμενον ἐκ τινος τοιαύτης ἐπινοίας ὁρμηθέντα χρησθαι». Καὶ Παῦλος ὁ Αἰγινίτης βεβαιῶν τὰ τοῦ Γαληνοῦ προσθέτει, ὅτι καὶ τὸ ἔλασιον ἐν τῷ ζῶσιν ἐψήθη Νάρκη, παραμυθεῖται τὰ δριμύτατα τῶν ἀρθριτικῶν ἀλγημάτων χρησίμενον. Σκριβώνιος δὲ, ὁ καὶ σύγχρονος τοῦ Διοσκορίδου, γράφει ὅτι ἀπὸ πλάγχθητις ἀπελευθερὸς τῆς ποδάγρας διὰ τῆς χρήσεως ζώσης Νάρκης.

Ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων ὁ ἰατρός Α. Χ. ἔγραψε περίεργον θεραπείαν ὀχληροτάτου ἀρθριτικοῦ πόνου διὰ τῆς Νάρκης, τὴν ἀκόλουθον.

«Ὁ . . . πάσχων τρεῖς ὁλοκλήρους μῆνας, χωρὶς γνωστῆς τινος αἰτίας, ὀχληρότατον ἀρθρικὸν πόνον κατὰ τὴν πρώτην καὶ δευτέραν φάλαγγα τοῦ λιχανοῦ τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ χειρὸς, ἀπ' οὗ πρὸς θεραπείαν μεταχειρίσθη ὅλα τὰ γνωστά μέσα ἐξωτερικὰ τε καὶ ἐσωτερικὰ ἀνωφελῶς, μάλιστα δὲ μὲ τοσαύτην ἀσθένειαν τοῦ κακοῦ, ὥστε αὐπνος ἔμενε κατὰ τὸ πλεῖστον τῆς νυκτός, τὴν δ' ἡμέραν οὐδὲ τὸν γραμμικὸν κάλαμον ἠδύνατο νὰ κινήσῃ, σκεπτόμενος ποῖα ἄλλα μέσα ἠδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ, πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ τυραννικοῦ τούτου πόνου, περιεφέρετο πρῶτον τινὰ εἰς παραθαλάσσιαν θέσιν, προσεκτικὸς μὴ τις πλησιάσας, ἐξ ἀγνοίας ἐγγίσῃ τὴν πάσχουσαν χεῖρά του καὶ ἐξυπνίσῃ τοὺς διὰ μικρὴν νευρακωμένους πόνους του, ὅτε πλοῖον ἀλιευτικὴν πλησιάσας ἐπώλει τοὺς ἰχθύς του, μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνας ὁ πάσχων τὴν θαλασσίαν Νάρκην, καὶ γνωρίζων τὴν ἡλεκτρικὴν αὐτῆς δύναμιν, ἠγόρασε καὶ μετέφερεν αὐτὴν ζῶσαν ἐντὸς ἀγγείου μετὰ θαλασσίου ὕδατος εἰς τὴν οἰκίαν του. Ὁ ἰχθύς, καὶ τοῖς μικρὸς, ἦτο πλήρως ἡλεκτρικῆς δυνάμεως, ὥστε μόλις ἐγγίσας τὸν μέσον δάκτυλον τῆς δεξιᾶς περὶ τὴν ῥαχιαίαν γραμμὴν πλησίον τῆς κεφαλῆς τοῦ ζώου, ὑπέφερεν ἰσχυρὸν κλονισμόν, καὶ αἰσθητὰ ἀλλοκότου πόνου κατὰ τὸν ἀγκῶνα μὲ νάρκωσιν ἀκαρκίου τοῦ βραχίονος καὶ αὐτοῦ τοῦ πάσχοντος δακτύλου· ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν ἐνὸς τεταύτου, ἡ μὲν νάρκωσις ἔπαυσε βαθμηδὸν καὶ μόνον τὸ κατὰ τὸν ἀγκῶνα αἰσθητὸν διέμενεν ὀλίγον, ὁ δὲ λιχανὸς ἐπὶ μὲν πάλιν σφόδρα, ἀλλ' ὅτε μόνον ἐβιάζετο εἰς κίνησιν. Μετὰ παρέλευσιν δύο ὥρων ἐγένετο καὶ δευτέρᾳ ἀπόπειρα, τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν σφοδρότερα, καὶ μετ' ὀλίγον ὁ πάσχων λιχανὸς αὐτοκινούμενος μὲν δὲν

ἐπὶ πόνου, βιαζόμενος ὅμως εἰς κίνησιν διὰ τῆς ἄλλης χειρὸς ἐπροξένει ὅχι πλέον τοὺς συνήθεις σκληροὺς πόνους, ἀλλὰ δυσάρεστον τι αἰσθητὸν κατὰ τοὺς καμπήρας. Ἡ τοιαύτη κατάστασις διήρκεσε μέχρι τῆς ἐβδόμης ὥρας μετὰ μεσημβρίαν, ὅτε ὁ πάσχων ἠθέλησε νὰ ἐκπαινεθῇ τὸ πείραμα, καὶ ἐπιθέσας ἀμέσως τὸν πάσχοντα λιχανὸν ἐπὶ τοῦ ζώου ἠσθάνθη μικρὸν κλονισμόν, ἀλλ' ἐρεθίσας τὸν ἰχθύν διὰ σιδήρου, ἐδοκίμασεν ἑπτὰ ἀλλεπαλλήλους κλονισμούς, καὶ μετ' ὀλίγον τὸ ζῶον ἐξέπνευσεν. Ὁ δὲ πάσχων ὑπνίσας ἡσύχως, τὴν ἐπιούσαν δὲν ἠσθάνετο πλέον εἰμὴ αἰμοδιασμόν καὶ ἀδυναμίαν εἰς τὰς κινήσεις τῆς χειρὸς, ἅτινα ἐξέλιπον διὰ τῆς χρήσεως ψυχρῶν λουτρῶν ἐπιχειρομένου μάλιστα τοῦ ὕδατος.»

Κατὰ τὸν Σονίνην καὶ τὸν Κούντερ οἱ κάτοικοι τῆς Ἀδυσσίας μεταχειρίζονται τὴν Νάρκην πρὸς θεραπείαν τῶν πυρετῶν. Ἀπ' οὗ πρῶτον δέσσει καλῶς τὸν πάσχοντα ἐπὶ σκνίδος, ἐγγίζουσι διαδοχικῶς ὅλα τὰ μέλη τοῦ σώματος του μὲ τὴν Νάρκην, ἥτις ἐρεθίζομένη συγχρόνως ἐκκενώνει κατὰ τοῦ πάσχοντος τοὺς ἡλεκτρικοὺς κεραυνοὺς τῆς, καὶ οὕτω τυραννεῖ μὲν ὡμῶς τὸν ὑποβληθέντα εἰς τὴν θεραπείαν τῆς, τὸν ἀπαλλάττει ὅμως τοῦ πυρετοῦ.

ΕΠΙΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

Τῷ Κ. Διευθυντῇ τῆς Πανδώρας.

—οοο—

Ἐν τῷ φυλλαδίῳ 153 ὁμιλοῦντες περὶ τῆς μικρᾶς ἱστορίας τοῦ Ταγιαπιέρα, ἐλέγσαμεν ὅτι ἡ ὑπ' ὄψιν ἡμῶν ἐκδοσις οὔτε ὄνομα συγγραφέως ἔφερεν, οὔτε τόπον ἐκδόσεως· ἀλλ' ὁ ἐν Ἑνετίῃ φιλόμουσος ἡμῶν ὁμογενὴς Κ. Σ. Βελοῦδης, συμπληροῖ τὰς ἐλλείψεις ταύτας διὰ τῶν δεδομένων εἰδήσεων ἐν τῇ ἐπομένῃ ἐπιστολῇ.

«Αἶψαν περισπούδαστον μοι ἐρχνὴ τὸ ἐν τῷ φυλλαδίῳ τῆς α'. Σεπτεμβρίου ἄρθρον Σας τὸ ἐπιγραφόμενον Ἀπόσπασμα ἐπομνημάτων ἀνεκδότων. Εἰς μίαν ὁμοίαν τῶν σημειώσεών Σας ἀφορῶσαν τὴν ἱστορίαν τοῦ Ταγιαπιέρα, τοῦ Κερκυραίου ποιητοῦ Ἰακώβου Τριβώλη, παρατήρησα ὅτι ἀποσιωπᾶται ὁ τόπος ὅπου τὸ βιβλίον ἐτυπώθη. Διὸ λαμβάνω τὸ θάρρος νὰ σᾶς πληροφορήσω ὅτι ἡ πρώτη μὲν ἐκδοσις τοιαύτης μικρᾶς διὰ στίχων ἱστορίας, ἐγένετο ὑπὸ Σκριβῶνι κατὰ τὸ 1523 ἔτος· ἑτέρα δὲ,

κατὰ μίαν σημείωσιν τοῦ ἀδελφοῦ μου Ἰωάννου, φέρει χρονολογίαν 1544· καὶ ἄλλη, ἣν ἔχω ὑπ' ὄψιν, ἐπιγράφεται· *Ἱστορία τοῦ Ταγιαπιέρα*, Ἐνετίνοι παρὰ Ἰωάννη Βίκτορι τῷ Σαβιῶνι ἀρχηγ. 1643. Εἰκάζω δὲ μετὰ πάσης βεβαιότητος ὅτι αἱ ἐκδόσεις τοῦ 1782, 1795 καὶ αἱ πολλάκις μετέπειτα γινόμεναι, ἐξεδόθησαν, χωρὶς ὁμῶς ὀνόματος, ὑπὸ τοῦ Γλυκοῦ διότι τὸ βιβλίον σημειοῦται εἰς τοὺς καταλόγους τοῦ 1802 1805 τῶν παρὰ τοῦ ἰδίου Γλυκοῦ τυπωθέντων βιβλίων, ἐν ᾧ εἰς τοὺς τοῦ Πάνου Θεοδοσίου Καταλόγους 1805, 1812, σημειοῦνται μὲν πολλὰ ἄλλα παρόμοια ποιήματα, τὴν δὲ ἐκδοσιν τῆς Ἱστορίας τοῦ Ταγιαπιέρα δὲν εὐρίσκω. Ὑπαινέετε, ἄνερ Ἕλλην, συγχωρῶν μοι τὴν τόλμην κτλ.

» *Ἐν Ἐνετίᾳ, τῇ 23 Ὀκτωβρίου 1856.*

» *Εὐμνήμων φίλος Σας*
» **« ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΒΕΛΟΥΔΗΣ. »**

ΠΕΡΙ ΔΥΟ ΒΙΒΛΙΩΝ

Τῷ Κ. Διευθυντῇ τῆς Πανδώρας.

—οοο—

Παρακαλῶ νὰ δημοσιεύσητε διὰ τοῦ ἀξιολόγου ὁμῶν συγγράμματος τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν μου πρὸς τὸν Κ. Α. Παπαδόπουλον Βρετόν. Μένω κλ.

Ἐν Λευκάδι, 15 Σεπτεμβρίου 1856.

Ι. Ν. ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΣ.

« Εἶναι προφανεστάτη ἡ ὠφέλεια τὴν ὁποίαν ὑπόσχεται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν ἐν γένει τὸ πολύτιμον σύγγραμμα οὗτινος ἐξεδώκατε τὸ πρῶτον μέρος. Συγχωρήσατέ μοι δὲ νὰ προσθέσω καὶ ἐγὼ εἰς τὸν κατάλογόν σας καὶ ἕτερα δύο τὰ ὅποια ὑπεξέφυγον τὴν ὀξύδερκεάν σας.

» Α'. Λόγοι πνευματικοὶ εἰς αἶνον τῆς θεομήτορος, συνθεμένοι ἀπὸ τὸν εὐγενῆ πρόσκητον ἀπόστολον Λάζαρον ἐκ τῆς νήσου Ἀγίας Μαύρας, καὶ ἀφιερωμένοι εἰς τὸν Ὑπερασπιστὴν τοῦ ἐκλαμπροτάτου Κόντε Σαμφέρμου, νῦν ἐξαπορρήτων τοῦ Ὑψίστου Συμβουλίου τῶν δέκα τῶν Ἐνετῶν. Ἐνετίησιν 1776.

Σημ. Ἐν ἀντίστοιχον ὑπάρχει παρὰ τοῖς ἀδελφοῖς Ζαμπέλλοις Ματθαίου Λευκαδίου.

» Β'. Ἀνθὴ εὐλαβείας ἐκχυθέντα εἰς τὴν πανένδοξον Μετάστασιν τῆς θεομήτορος Μαρίας παρὰ τινῶν τῶν τοῦ Φλαγγινιανοῦ Ἑλληνομουσείου τροφίμων τε καὶ σπουδαίων, ἐπιστάσι καὶ ἐπανορθώσει τοῦ πολυμαθεστάτου αὐτῶν Ἱεροδιδασκάλου Ἰωάννου Πατούσα τοῦ ἐξ Ἀθηνῶν, Γυμνασιάρχου τοῦ ῥηθέντος φροντιστηρίου, καὶ πανευλαβῶς ἀφιερωθέντα τῷ Πανιερωτάτῳ καὶ Σοφωτάτῳ Κ. Κ. Μελετίῳ Τυπάλδῳ Μητροπολίτῃ Φιλαδελφείας, ὑπερτίμῳ καὶ ἐξάρχῳ πάσης Αὐδίας καὶ τῶν ἐν ταῖς Κλειναῖς Ἐνεταῖς Ἑλληνῶν ἀξιοπρεπεστάτῳ προέδρῳ. Ἐνετίησιν ἀψή.

Σημ. Ἐν ἀντίστοιχον ὑπάρχει παρὰ τοῖς ἀδελφοῖς Ζαμπέλλοις. Ἡ ἀφιερωτικὴ ἐπιστολὴ τοῦ συγγράμματος τούτου φέρει τὴν ἐξῆς ὑπογραφήν·

» *Ταπεινὸς καὶ εὐλαβὴς δοῦλος Αὐθέρως Κολέτης, Ἱερὸς Ἀθηναῖος σὺν τοῖς λοιποῖς σπουδαίοις τοῦ Φλαγγινιανοῦ Ἑλληνομουσείου.* »

» Καὶ περὶ μὲν τοῦ Κολέτου τούτου, ἀνεφέρατε τὰ δέοντα ἐν τῷ συγγράμματί σας ἐν σελ. 207. καὶ ἄλλαχού. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἄλλους σπουδαστάς τοῦ Φλαγγινιανοῦ Ἑλληνομουσείου, τὰ ὀνόματα αὐτῶν εὐρίσκονται ἐν τῷ παρόντι συγγράμματι (σελ. 6.) ὡς ἐξῆς·

» *Ὁνόματα τῶν ἀβλαβῶν ἀκαδημικῶν·*

» *Αὐθέρως Κολέτης Ἱερὸς Ἀθηναῖος.*

» *Γεώργιος Πατούσας Ἱεροδιάκονος Ἀθηναῖος.*

» *Ἰωάννης Βούλγαρις Κερκυραῖος Ἀρχιδιάκονος Φιλαδελφείας.*

» *Φραγγίσκος Κολόμπης Ἱεροδιάκονος ἐκ Κερκυραίων.*

» *Ἀντώνιος Στρατηγὸς Ἀναγνώστης Κερκυραῖος.*

» *Ἐκτωρ Σιγοῦρος ἐκ Ζακύνθου.*

» *Φραγγίσκος Γεράρδης Κρητικός.*

» *Ἀνδρέας Μηρυῖας Ἀθηναῖος.*

» *Ἀντώνιος Λάγδου Κρητικός.*

» *Ερμαννουήλ Κουερίνης Ζακύνθιος.*

» *Ἰωάννης Λαμπούδιος Κρητικός.*

» *Λαυρέντιος Βενέριος Κρητικός.*

» Τὸ παρὸν σύγγραμμα σύγκειται ἐκ ποιημάτων, συντεθειμένων, ἄλλων μὲν ἐν τῇ ἀ-